

Na osnovu člana IV.4.e) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 18. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 7.10.2015. godine, i na 10. sjednici Doma naroda, održanoj 14.10.2015. godine, usvojila je

**KODEKS
PONAŠANJA POSLANIKA I DELEGATA U PARLAMENTARNOJ SKUPŠTINI
BOSNE I HERCEGOVINE**

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Predmet Kodeksa ponašanja)

Kodeksom ponašanja poslanika i delegata u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Kodeks) utvrđuju se etički principi i standardi ponašanja, kojih treba da se pridržavaju poslanici i delegati u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: poslanici i delegati) u obavljanju svojih dužnosti.

Član 2.

(Definicija dužnosti)

Pojam “dužnost” odnosi se na sve dužnosti koje obavljaju poslanici i delegati, u skladu sa svojim mandatom.

Član 3.

(Cilj Kodeksa)

(1) Kodeksom se uspostavljaju standardi ponašanja koji se očekuju od poslanika i delegata u obavljanju njihovih dužnosti.

(2) Cilj Kodeksa je očuvanje, afirmacija i unapređenje dostojanstva i ugleda poslanika i delegata, Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine te jačanje povjerenja građana.

II. ETIČKI PRINCIPI I PRAVILA

Član 4.

(Opći etički principi)

Poslanici i delegati treba uvijek da se ponašaju na način kojim će nastojati održati i dalje jačati povjerenje javnosti u integritet Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i neće preduzimati mjere kojima bi se ugrozio ugled Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, te poslanika i delegata.

Član 5.

(Objektivnost)

Poslanici i delegati dužni su svoju dužnost obavljati bez predrasuda i diskriminacije u pogledu rase, vjere, spola, nacionalne pripadnosti, životne dobi, bračnog statusa, seksualne orijentacije, društvenog i imovinskog položaja te svake različitosti, poštujući i štiteći ljudska prava i slobode.

Član 6.

(Odgovornost)

(1) Poslanici i delegati dužni su svoju dužnost obavljati u skladu sa osnovnim

moralnim principima i standardima profesionalnog ponašanja.

(2) Poslanici i delegati su u obavljanju svoje dužnosti dužni djelovati isključivo u javnom, odnosno općem interesu, a ne u ličnom niti u interesu pojedinaca ili grupa pojedinaca, radi postizanja direktne ili indirektne koristi.

(3) Poslanici i delegati dužni su svoju dužnost obavljati savjesno i odgovorno.

Član 7.

(Uzajamno poštivanje i uvažavanje)

(1) Poslanici i delegati dužni su u obavljanju svoje dužnosti s najvećom pažnjom i odgovornošću poštivati ličnost svakog pojedinca i Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine, izbjegavajući svaki postupak koji može narušiti njihov integritet i dostojanstvo.

(2) Poslanici i delegati dužni su u komunikaciji s drugim poslanicima i delegatima, drugim licima i javnošću postupati s uvažavanjem i poštivanjem, izbjegavajući izraze koji mogu uvrijediti ili omalovažiti drugo lice ili grupu lica, poštujući na taj način jednaka prava svih u pogledu političkog opredjeljenja, nacije, spola itd.

(3) U obavljanju svoje dužnosti poslanici i delegati imaju pravo na zaštitu od ponašanja koje predstavlja ili ima za cilj povredu njihove ličnosti i dostojanstva.

Član 8.

(Ograničenja u obavljanju dužnosti)

(1) Prilikom obavljanja svojih dužnosti, poslanici i delegati poštivat će ovlaštenja drugih političkih i izabраних zvaničnika, državnih službenika i zaposlenika.

(2) Poslanici i delegati neće podsticati ni pomagati druge političke zvaničnike, državne službenike i zaposlenike u kršenju principa utvrđenih Kodeksom prilikom obavljanja njihovih dužnosti.

Član 9.

(Poštivanje ugleda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine)

(1) Poslanici i delegati poštivat će sve standarde ponašanja koje propiše Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine. Svojim ponašanjem oni će uvijek štitići ugled Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

(2) Lica koja imaju prava učešća u raspravi, predstavnici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, civilnog sektora i svako lice koje ima pravo da prisustvuje sjednicama Predstavničkog doma i Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, sjednicama komisija i radnih tijela dužni su voditi računa o tome da svojim ponašanjem ne povrijede ugled Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

IV. PRAVILA PONAŠANJA U OBAVLJANJU DUŽNOSTI

Član 10.

(Ponašanje poslanika i delegata)

Poslanici i delegati pozivaju se da poštuju pravila ponašanja, a naročito da:

- a) poštuju pravila ponašanja iz Kodeksa kada na drugim događajima učestvuju kao predstavnici Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine;
- b) se u svim situacijama, prilikom obavljanja poslaničke i delegatske dužnosti, s poštivanjem i na jednak način odnose prema svima;

- c) se ponašaju na način dostojan poslanika i delegata, vode računa o principima profesionalne etike i opće kulture, dajući na taj način pozitivan primjer javnosti;
- d) podržavaju dobre i kolegijalne odnose sa zaposlenima u Sekretarijatu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i licima angažiranim u poslaničkim ili klubovima naroda,
- e) poštuju pravila odijevanja.

Član 11.

(Pravila ponašanja na sjednicama)

Poslanici i delegati dužni su poštivati pravila ponašanja, kojima se osigurava održavanje reda na sjednicama Predstavničkog doma i Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, sjednicama komisija i radnih tijela, a naročito da:

- a) poštuju i štite osnovna prava utvrđena Ustavom Bosne i Hercegovine, zakonima i Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda;
- b) ne koriste riječi i izraze koji mogu vrijeđati ili omalovažavati drugoga, izraze ili njihove sinonime koji vrijeđaju ljudsko dostojanstvo i podstiču mržnju, netoleranciju i nasilje i osude svako ponašanje kojim se ono podstiče;
- c) tok rasprave bude usmjeren na temu o kojoj se raspravlja;
- d) ne prekida govornika niti na drugi način narušava tok sjednice;
- e) ne razgovara na sjednici, osim ako je neophodno, pod uslovom da ne ometa tok sjednice;
- f) ne koristi računar na način kojim se ometa tok sjednice;
- g) ne koristi mobilni telefon na način kojim se ometa tok sjednice.

Član 12.

(Sukob interesa)

Kada poslanici i delegati imaju direktan ili indirektan lični interes u pitanjima koja razmatraju Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine ili institucije izvršne vlasti, preduzet će sve kako bi te interese objelodanili prije rasprave i glasanja. Izabrani zvaničnici neće učestvovati u glasanju o pitanjima u kojima imaju direktan ili indirektan interes.

Član 13.

(Ograničenje istovremenog obavljanja dvije ili više dužnosti)

- (1) Poslanici i delegati poštivat će sve važeće propise koji se odnose na ograničenje istovremenog obavljanja dvije ili više nespojivih dužnosti.
- (2) Poslanici i delegati neće obavljati dužnosti koje podrazumijevaju nadzor nad vlastitom dužnošću izabranog zvaničnika ili koje bi sami trebalo da nadziru u svojstvu izabranog predstavnika.

Član 14.

(Primjena ovlaštenja)

U primjeni svojih ovlaštenja, poslanici i delegati neće za sebe sticati bilo kakvu direktnu ili indirektnu prednost niti pojedincima i grupama pojedinaca davati prednost s ciljem sticanja direktne ili indirektno koristi.

Član 15.

(Zabrana korupcije)

Poslanici i delegati će se u obavljanju svojih odgovornih dužnosti suzdržati od bilo kakvog ponašanja koje bi se, prema važećem domaćem ili međunarodnom krivičnom zakonodavstvu, moglo okarakterizirati kao korupcija.

Član 16.

(Poštivanje budžetske i finansijske discipline)

(1) Poslanici i delegati poštivat će budžetsku i finansijsku disciplinu kojom se garantira pravilno upravljanje javnim sredstvima.

(2) Prilikom obavljanja svojih dužnosti, poslanici i delegati neće preduzimati radnje s ciljem nenamjenskog trošenja javnih sredstava i/ili grantova.

Član 17.

(Odnos prema imovini u vlasništvu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine)

Poslanici i delegati će se s dužnom pažnjom odnositi prema imovini u vlasništvu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, odnosno preduzimati mjere s ciljem sprečavanja nestanka ili oštećenja, te po prestanku mandata zaduženu imovinu vratiti nadležnim službama Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

V. ODNOSI S JAVNOŠĆU

Član 18.

(Objavljivanje i davanje razloga za donošenje odluka)

(1) Poslanici i delegati odgovorni su svim građanima za vrijeme svog mandata.

(2) Na opravdan zahtjev javnosti, poslanici i delegati detaljno će obrazložiti razloge za svaku odluku koju donesu i navesti sve faktore, naročito pravila i propise na kojima se odluka zasniva. Ako su te informacije povjerljive, objasniti će razloge njihove povjerljivosti.

(3) Poslanici i delegati će s dužnom pažnjom odgovarati na sva pitanja javnosti u vezi s obavljanjem njihovih dužnosti, razlozima za njihove postupke i funkcioniranjem radnih tijela u njihovoj nadležnosti.

(4) Poslanici i delegati podsticat će i promovirati svaku mjeru kojom se povećava otvorenost prema javnosti.

Član 19.

(Odnosi s medijima)

(1) Poslanici i delegati iskreno će i u potpunosti odgovarati na sve zahtjeve medija za davanje informacija u vezi s obavljanjem njihovih dužnosti, ali neće dati nijednu povjerljivu informaciju ili informaciju koja se odnosi na privatni život i drugih imenovanih i izabranih zvaničnika.

(2) Poslanici i delegati ohrabrivat će i podsticati sve mjere koje imaju za cilj unapređenje medijskog praćenja njihovih aktivnosti i odgovornosti u obavljanju njihovih dužnosti i funkcioniranje institucije za čiji rad su odgovorni.

VI. ODNOSI SA OSOBLJEM

Član 20.

(Odnos prema zaposlenima)

(1) U obavljanju svojih dužnosti poslanici i delegati pokazat će poštovanje prema zaposlenima, bez bilo kakvih predrasuda, uključujući one na osnovu političke ideologije, rase, vjeroispovijesti, spola, ili bilo kojeg drugog statusa, u skladu sa članom 5. ovog kodeksa.

(2) Poslanici i delegati neće tražiti ni zahtijevati od zaposlenih da preduzmu ili propuste preduzeti mjere kako bi stekli direktnu ili indirektnu korist.

VII. NADZOR NAD PRIMJENOM I PRAĆENJEM POŠTIVANJA KODEKSA

Član 21.

(Način rada)

(1) Nadzor nad primjenom i praćenjem poštivanja Kodeksa u nadležnosti je Zajedničke komisije za ljudska prava Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zajednička komisija).

(2) Predsjedavajući Zajedničke komisije saziva sjednicu Zajedničke komisije i predlaže uvrštavanje u dnevni red akata koji se odnose na povredu Kodeksa.

(3) Zajednička komisija dužna je voditi evidenciju o svim aktivnostima na provođenju Kodeksa i sačiniti godišnji izvještaj o provođenju Kodeksa.

VIII. PRIJAVA O POVREDI KODEKSA I POSTUPAK PO PRIJAVI

Član 22.

(Povrede Kodeksa)

(1) Lakše povrede Kodeksa su:

- a) tri neopravdana izostanka sa sjednica domova, komisija i radnih tijela u toku kalendarske godine;
- b) napuštanje sjednice za vrijeme obraćanja predsjedavajućeg ili gosta;
- c) sjedenje ili stajanje leđima okrenutim predsjedavajućem;
- d) čitanje knjiga, novina i publikacija u toku sjednice, koje nisu u vezi s parlamentarnim dužnostima;
- e) korištenje mobilnog telefona i laptopa kojim se ometa tok sjednice;
- f) razgovor kojim se ometa tok sjednice;
- g) neprikladno i neuredno odijevanje na sjednicama, te na drugim mjestima na kojima učestvuju kao predstavnici Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

Neprikladnom odjećom smatra se naročito:

1. za muškarce: kratke pantalone ili druge pantalone čija je dužina u stojećem stavu iznad članaka, bluza/majica koja nema kragnu i/ili rukave i/ili je neuobičajenih/živih boja, te obuća otvorenih prstiju;
2. za žene: previše otvoren vratni izrez bluze/majice i/ili bluza/majica bez leđa i bez rukava, suknja ili kratke pantalone čija je dužina u stojećem stavu iznad koljena više od pet centimetara, te neprimjerena obuća (papuče ili druga obuća otvorenih prstiju koja se sa zadnje strane ne pridržava uz nogu);

3. farmerke, sportska odjeća, veća oznaka ili natpis na odjeći, simbol koji može biti uvredljiv ili iritantan po bilo kojem osnovu, nepokriven torzo, te nošenje kape u službenim prostorijama.

h) neodgovaranje na pozive medija za davanje informacija sa sjednica;

i) druge lakše povrede propisane Kodeksom i drugim aktom.

(2) Teže povrede Kodeksa su:

a) nepridržavanje Ustava Bosne i Hercegovine i zakona;

b) davanje izjava koje nisu potkrijepljene dokazima;

c) konzumiranje alkohola i hrane u toku sjednice;

d) isticanje zastave i amblema u toku sjednice;

e) govor protiv ličnosti, prekidanje govornika ili na drugi način narušavanje toka sjednice, reda u sali, u uredima i na hodnicima;

f) postupanje koje je u suprotnosti s članom 17. Kodeksa;

g) korištenje izraza i riječi koje mogu vrijeđati ili omalovažavati drugoga i drugačijega, izraze ili njihove sinonime koji vrijeđaju ljudsko dostojanstvo i narušavaju dignitet Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, te podstiču na mržnju i nasilje;

h) isticanje pristrasnosti prema rasi, vjeroispovjesti, naciji, spolu, ili bilo kojem drugom statusu u bilo kojoj situaciji, kao i isticanje pristrasnosti prema političkoj ideologiji u odnosima sa osobljem Parlamentarne skupštine BiH;

i) korištenje ovlaštenja za vlastite direktne ili indirektno interese;

j) učešće u glasanju o pitanjima u kojima postoji direktan ili indirektan interes, shodno odredbama Zakona o sukobu interesa i Kodeksa;

k) istovremeno obavljanje dvije ili više nespojivih dužnosti;

l) obavljanje dužnosti koja podrazumijeva nadzor nad vlastitom dužnosti;

m) sticanje i davanje direktne ili indirektno prednosti za sebe ili druge, s ciljem sticanja direktne ili indirektno koristi;

n) ponašanje koje bi se, prema važećem domaćem ili međunarodnom krivičnom zakonodavstvu, moglo okarakterizirati kao korupcija;

o) kršenje budžetske i finansijske discipline kojom se garantira pravilno upravljanje javnim sredstvima;

p) preduzimanje radnje s ciljem nenamjenskog trošenja javnih sredstava i/ili grantova;

r) preduzimanje mjera kojima se osigurava profesionalna prednost nakon prestanka mandata;

s) nepoštivanje mjera u skladu sa zakonom, kojima se nalaže objelodanjivanje direktnih ili indirektnih ličnih interesa, drugih mandata, dužnosti i poslova, kao i promjena u imovinskom stanju (imovinskom kartonu);

t) nepoštivanje mjera unutrašnjeg i vanjskog nadzora;

u) nepoštivanje zaposlenih u Sekretarijatu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, u skladu s članom 20. Kodeksa;

v) druge teže povrede propisane Kodeksom i drugim aktom.

Član 23.

(Podnošenje prijave i pokretanje postupka)

(1) Postupak zbog povrede Kodeksa pokreće se prijavom, koja mora sadržavati ime i prezime podnosioca prijave, kontakt adresu i svojeručni potpis.

- (2) Prijavu o povredi Kodeksa može podnijeti svaki član Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.
- (3) Prijava se podnosi Zajedničkoj komisiji u pisanoj formi, s obrazloženjem kojim se ukazuje na eventualnu povredu Kodeksa.
- (4) Podnosilac prijave dužan je da uz obrazloženu prijavu dostavi pisane i druge dokaze na osnovu kojih će Zajednička komisija cijiniti osnovanost navoda iz obrazloženja.
- (5) Nakon provedenog postupka, ako se utvrdi postojanje povrede odredbi Kodeksa, izriče se propisana mjera.
- (6) Anonimna prijava smatrat će se neurednom.
- (7) Ako Zajednička komisija zaključi da prijava nije potpuna ili dovoljno jasna, od podnosioca prijave može tražiti dodatne informacije prije postupanja.
- (8) Zajednička komisija odbacit će neuredne, neblagovremene i nepotpune prijave.
- (9) Ako Zajednička komisija iz navoda u prijavi utvrdi da nema dokaza o povredi odredbi Kodeksa, prijava se odbija kao neosnovana i o tome u pisanoj formi obavještava njenog podnosioca.
- (10) Ako Zajednička komisija primi prijavu koja se odnosi na povredu zakona, dužna je obavijestiti podnosioca prijave da su za taj prekršaj nadležni sudski organi.
- (11) Zajednička komisija će u skladu sa svojim nadležnostima, za provođenje ovog kodeksa, zaključkom regulirati određeno pitanje koje nije nikako ili nije precizno regulirano ovim kodeksom.

Član 24.

(Postupak)

- (1) U postupku se mora održati rasprava na kojoj poslanik ili delegat, protiv kojeg je podnesena prijava, ima pravo da iznese svoje viđenje navedenih činjenica i okolnosti u prijavi.
- (2) Zajednička komisija može pozvati na raspravu i eventualne svjedoke, ako je to u interesu utvrđivanja činjeničnog stanja.
- (3) Ako Zajednička komisija utvrdi da nema osnova za daljnje postupanje, obustavit će postupak za utvrđivanje odgovornosti poslanika ili delegata protiv kojeg je podnesena prijava.
- (4) U slučaju da Zajednička komisija utvrdi da su navodi podnosioca prijave neosnovani, a izneseni su s ciljem političke diskreditacije poslanika ili delegata, podnosiocu prijave bit će izrečena mjera javna opomena s objavljivanjem u sredstvima informiranja.
- (5) U slučaju da nakon podnošenja prijave o povredi Kodeksa bude pokrenut postupak o istoj stvari prema propisima koji se odnose na sprečavanje sukoba interesa i borbu protiv korupcije, ili bude pokrenut krivični postupak, obustavlja se postupak pred Zajedničkom komisijom.

Član 25.

(Odlučivanje)

- (1) Zajednička komisija obavezna je da odluči u roku od 30 dana od dana podnošenja prijave.
- (2) Protiv odluke, kojom je izrečena mjera o povredi Kodeksa, poslanik/delegat

može uložiti žalbu Zajedničkom kolegiju oba doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, u roku od 15 dana od dana prijema odluke.

(3) Rok za odlučivanje po žalbi je 30 dana od dana podnošenja žalbe.

Član 26.

(Mjere za povredu Kodeksa)

Za nepoštivanje Kodeksa mogu se izreći sljedeće mjere:

- a) pismena opomena,
- b) novčana kazna i
- c) javna opomena s objavljivanjem u sredstvima javnog informiranja.

Član 27.

(Izricanje mjera)

(1) Za blaže povrede Kodeksa izriče se opomena, a za teže povrede novčana kazna i javna opomena.

(2) Novčana kazna može se izreći jednokratno u visini do 70% mjesečnog paušala poslanika ili delegata, koji nije u radnom odnosu i ne prima plaću u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine, odnosno u visini do 10% ukupnih mjesečnih primanja (plaća + paušal) poslanika ili delegata koji je u radnom odnosu i prima plaću u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

(3) Javna opomena s objavljivanjem izriče se tako da se, nakon njenog izricanja, objavljuje u sredstvima informiranja. Javna opomena postavlja se na internetsku stranicu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u trajanju od 30 dana.

Član 28.

(Zastarjelost)

Pokretanje postupka zbog povrede Kodeksa zastarijeva u roku od šest mjeseci od dana kada je učinjena.

IX. PRIJELAZNE ODREDBE

Član 29.

(Izjava o spremnosti)

(1) Poslanici i delegati će, prilikom davanja svečane izjave, potpisati i izjavu kojom izražavaju spremnost da u svom radu postupaju u skladu s odredbama Kodeksa.

(2) Zajednička komisija sačinjava obrazac svečane izjave.

Član 30.

(Ocjena provođenja Kodeksa)

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine najmanje jednom godišnje razmatra i ocjenjuje rad Zajedničke komisije o pitanjima provođenja Kodeksa.

Član 31.

(Rodni jezik)

Izrazi koji se u Kodeksu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Član 32.
(Javnost Kodeksa)

Kodeks se objavljuje na internetskoj stranici Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

X. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 33.
(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu Kodeksa prestaje da važi Kodeks ponašanja poslanika i delegata u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 100/08 i 79/11).

Član 34.
(Stupanje na snagu)

Kodeks stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj: 01,02-02-4-1086/15
14. oktobra 2015. godine
S a r a j e v o

Predsjedavajuća
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH

Borjana Krišto

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH

Bariša Čolak